

Laseraðgerð vegna stækkunar á blöðruhálskirtli

Stækkun á blöðruhálskirtli getur valdið vandamálum við þvaglát svo sem þvagtrengðu, þvagteppu, þvagfærasýkingum, tíðum þvaglátum og þvaglátum að nóttu til. Aðgerðin er gerð í svæfingu. Farið er upp þvagrásina með speglunartæki og þau svæði kirtilsins sem þrengja að þvagrásinni fjarlægð með laser. Í lok aðgerðar er þvaglegg komið fyrir í þvagblöðru. Rétt er að gera ráð fyrir að vera frá vinnu í 2-3 vikur eftir aðgerð, en það fer eftir eðli starfs og líðan.

Undirbúningur fyrir aðgerð

Blóðþynningarlyf

Hætta þarf að taka blóðþynningarlyf, önnur en magnýl og hjartamagnýl fyrir aðgerðina og er það gert í samráði við lækna þvagfæraskurðeildar.

Náttúru- og fæðubótarefni

Ráðlagt er að hætta notkun allra náttúru- og fæðubótarefna tveimur vikum fyrir aðgerð þar sem þau geta aukið hættu á blæðingu í aðgerð og haft áhrif á verkun lyfja sem notuð eru við svæfingu. Óhætt er að taka áfram inn fjölvítamín og steinefni.

Símaviðtal vegna svæfingar

Svæfingahjúkrunarfræðingur hringir í sjúkling nokkrum dögum fyrir aðgerð til að kanna hvort eitthvað er í heilsufari sem þarf að taka tillit til við fyrirhugaða svæfingu og veita tækifæri til að spyrja spurninga. Ef eitthvað er óljóst eða nánari rannsókn er þörf, veitir innköllunarstjóri upplýsingar um það. Í símaviðtalinu verður spurt um:

- Fyrri reynslu af svæfingum
- Ofnæmi eða óþol fyrir lyfjum
- Hæð og þyngd
- Áfengisneyslu og reykingar
- Gervitennur og tannbrýr
- Heilsufar og sjúkdóma
- Lyfjanotkun, þar á meðal notkun náttúruyfja og fæðubótarefna

Gott er að hafa lyfjalista við hendina, þar sem upplýsingar verða veittar í símtalinu um hvaða lyf má taka og hvaða lyf á ekki að taka fyrir aðgerðina, þar sem óæskilegt er að taka sum lyf fyrir svæfingu. Ef vandamál hafa komið upp eftir fyrri svæfingar, til dæmis miklir verkir, ógleði eða uppköst, er mikilvægt að segja frá því.

Kvöldið fyrir aðgerð

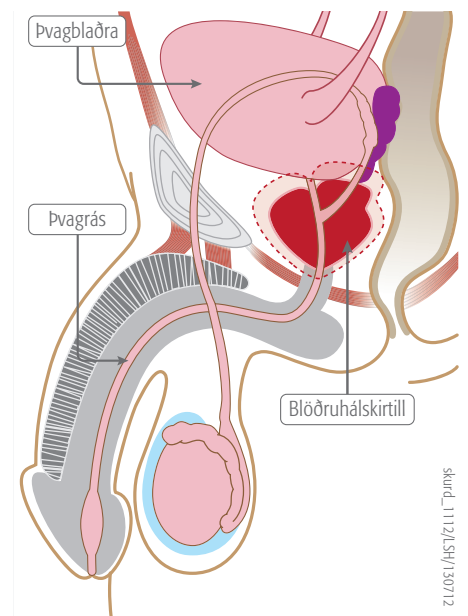
Fasta

Nauðsynlegt er að fasta fyrir aðgerð til að minnka hættu á fylgikvillum í tengslum við svæfingu. Löng fasta er þó ekki góð fyrir líkamann og fólki líður betur eftir aðgerð ef eftirfarandi leiðbeiningum er fylgt:

- Fá sér aukabita eða drykk áður en lagst er til svefns kvöldið fyrir aðgerð.
- Ekki má borða mat síðustu 6 klst. fyrir komu á spítalann.
- Óhætt er að drekka tæra drykki (1-2 glós í senn) þar til 2 klst. eru í komu á spítalann. Tær drykkur er t.d. vatn, tær ávaxtasafi og mjólkurlaust kaffi og te.
- Þegar á spítalann er komið veitir starfsfólk upplýsingar um hvort og hve lengi megi drekka fram að aðgerð.
- Ekki má nota tóbak síðustu 2 klst. fyrir komu á spítalann.

Fylgd heim

Gera þarf ráð fyrir að fá fylgd heim, því ekki má aka bíl fyrr en daginn eftir svæfingu. Eins þarf að hafa einhvern hjá sér fyrstu nóttina eftir aðgerð til öryggis. Hægt er að óska eftir dvöl á sjúkrahótelu ef þörf er á.

skurð_1112/SH/130712

Annar undirbúningur

Við innlögn á deild er gott að hafa með sér slopp og afþreyingarefni. Nota má farsíma en stilla þarf á hljóðlausa hringingu.

Aðgerðardagur

Sturta

Nauðsynlegt er að fara í sturtu og þvo vandlega undir forhúð áður en komið er á spítalann. Klæðast þarf hreinum fötum og fjarlægja skartgrip.

Mæting er á dagdeild 13D á 3. hæð Landspítala við Hringbraut, að morgni aðgerðardags. Hafa þarf með öll lyf sem tekin eru daglega. Ekki má taka inn eigin lyf nema í samráði við hjúkunarfræðing eða lækni.

Fyrir aðgerð þarf að vera búíð að undirrita samþykki fyrir aðgerð og svæfingu. Óvæntar aðstæður geta valdið því að aðgerðartími breytist. Til að tryggja öryggi er oft spurt um mikilvæg atriði svo sem nafn, kennitölu, ofnæmi, föstu og tegund aðgerðar. Fyrir aðgerðina eru gefin verkjalyf í töfluformi sem verka í og eftir aðgerð. Þegar komið er á skurðstofu fer fram frekari undirbúningur fyrir aðgerðina. Settur er æðaleggur í handarbak eða handlegg sem er notaður til að gefa vökva, svæfinga- og verkjalyf meðan á aðgerð stendur. Áður en svæft er þarf að anda að sér súrefni í gegnum grímu. Síðan er svæfingalyfi sprautað í æðalegginn. Verkjalyf eru gefin meðan á aðgerð stendur. Aðgerðin tekur 1-2 klukkustundir.

Eftir aðgerð

Eftir aðgerð fer sjúklingur á vöknunardeild og síðan aftur á dagdeild 13D. Heimsóknir eru ekki leyfðar á vöknunardeild, en nánustu aðstandendum er velkomið að hringja. Útskrift er áætluð samdægurs. Eðlilegt er að finna fyrir þreytu og sljóleika fyrst um sinn.

Verkir

Borið getur á samdráttarverkjum í þvagblöðru og sviða í þvagrás. Verkjalyf eru gefin reglulega og eftir þörfum. Sjúklingur metur styrk verkja á verkjakvarða þar sem 0 þýðir enginn verkur og 10 gríðarlegir verkir eða verstu hugsanlegu verkir. Ef verkur er til staðar þrátt fyrir verkjalyf er mikilvægt að láta vita svo hægt sé að bregðast við. Markmiðið er að vera vel verkjastilltur, geta hreyft sig með góðu móti og andað djúpt. Hálssærindi geta komið eftir svæfinguna, en þau hverfa jafnan á 1-2 dögum.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Engir verkir		Vægir verkir		Miðlungs verkir				Miklir verkir		Gríðarlegir verkir

Matur og drykkur

Byrja má að drekka og borða strax eftir aðgerð.

Þvaglát

Í aðgerðinni er settur þvagleggur í þvagblöðruna. Búast má við að þvag sé blóðlitað fyrst eftir aðgerð en þvagið ætti að vera orðið tært eftir um 12 klukkustundir. Ef þvag rennur illa í þvaglegginn getur þurft að skola í hann með saltvatni. Mikilvægt er að drekka um tvo lítra á sólarhring meðan þvagið er blóðlitað. Farið er heim með þvaglegg og hann hafður í 2-4 daga. Veittar eru upplýsingar um umhirðu og töku þvagleggs fyrir útskrift.

Fyrir útskrift þarf að vera búíð að fá:

- Útskriftarfræðslu
- Lyfseðil fyrir verkjalyfjum ef með þarf og upplýsingar um áframhaldandi lyfjanotkun
- Endurkomutíma hjá sérfræðilækni
- Endurkomutíma á göngudeild þvagfæra 11A í þvagleggstöku

Laseraðgerð vegna stækkunar á blöðruhálskirtli

Útskriftarfræðsla

Verkir

Nota má verkjalyf sem hægt er að kaupa án lyfseðils í apótekum, samkvæmt leiðbeiningum á fylgiseðli. Ef þvagleggur er enn til staðar við útskrift getur borið á krömpum í þvagblöðru vegna ertingar frá þvagleggnum, sem verkjalyf getur slegið á. Ef verkir eða sviði í þvagrás eru viðvarandi er æskilegt að taka verkjalyf reglulega yfir daginn.

Þvaglát

Ráðlagt er að drekka um 1,5-2 lítra á dag til að halda góðu flæði í gegnum þvagblöðruna. Búast má við að þvagið sé blóðlitað öðru hvoru í allt að 4-6 vikur eftir aðgerð. Sviði í þvagrás, tíð og bráð þvaglát eru algeng einkenni fyrst eftir aðgerð. Þau minnka smám saman og hverfa á næstu vikum. Mikilvægt er að halda ekki í sér þvagi. Hægt er að kaupa þvaglekabindi í apóteki ef þörf krefur. Ef þvagleki verður viðvarandi þarf að ræða það í endurkomutíma. Grindarbotnsæfingar eru nauðsynlegar þar sem þær styrkja vöðvana sem hafa með stjórnun þvagláta að gera. Ekki má þó byrja grindarbotnsþjálfun fyrr en búið er að fjarlægja þvaglegginn.

Hægðir

Hægðatregða getur aukið blæðingu í þvagi og hættu á þvagteppu. Til að halda hægðum mjúkum er mælt með að borða trefjaríka fæðu, svo sem ávexti, grænmeti og gróft brauð. Ef það dugar ekki er gott að drekka glas af sveskjusafa einu sinni til tvisvar á dag eða nota hægðalyf sem fást í apóteki án lyfseðils.

Matur og drykkur

Ekki er þörf á að breyta mataræði vegna aðgerðar.

Hreyfing

Forðast þarf áreynslu í 4-6 vikur eftir aðgerð og varast að lyfta eða bera hluti þyngri en fimm kíló. Mikilvægt er að hreyfa sig daglega og eru gönguferðir góður kostur.

Kynlíf

Ekki er ráðlagt að hafa samfarir í 3-4 vikur eftir aðgerð en það er sá tími sem tekur sárið að gróa. Eftir aðgerðina verða breytingar við sáðlát, þannig að sæðið fer upp í þvagblöðru í stað þess að fara út um þvagrás og því eru ekki líkur á getnaði. Þvagið verður þess vegna skýjað eftir sáðlát. Ef erfiðleikar koma upp í kynlífi eftir aðgerðina eru til úrræði sem hægt er að ræða við lækni.

Vinna

Gera þarf ráð fyrir að vera frá vinnu í 2-3 vikur eftir aðgerð en það fer eftir eðli starfs og líðan. Hægt er að fá veikindavottorð í endurkomutíma.

Hafa þarf samband við göngudeild þvagfæra 11A eða bráðamóttöku ef vart verður við eftirfarandi hættumerki:

- Líkamshiti er hærri en 38°C
- Mikil fersk blæðing sést í þvagi
- Verkir minnka ekki við verkjalyf
- Þvaglát ganga illa
- Viðvarandi þvagleki

Símanúmer

Dagdeild 13D, opin virka daga frá kl. 7 til 19 543 7480

Göngudeild þvagfæra 11A, opin virka daga kl. 8 til 16 543 7100

Vinsamlegast athugið að sjúkrahúsið getur ekki borið ábyrgð á peningum eða öðrum verðmætum svo sem sínum, tölvum o.fl. sem sjúklingar eða aðstandendur hafa meðferðis. Athygli er vakin á því að starfsfólk og nemendur sjúkrahússins eru bundin þagnarskyldu og mega því ekki ræða um málefni sjúklinga á deildinni. Við viljum vinsamlegast biðja þig og aðstandendur þína að ræða ekki það sem þið kunið að verða vitni að eða heyra um aðra sjúklinga. Landspítali er kennsluspítali og nemendur í heilbrigðisfræðum og tengdum greinum stunda hluta af námi sínu á spítalanum. Nemendur fylgjast með og taka þátt í daglegri meðferð sjúklinga og eru alltaf á ábyrgð og undir handleiðslu leiðbeinenda sinna.